

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 188/2025-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK Mikolaj s. r. o., Bratislavská 282/2, Žilina, proti uzneseniam Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/24/2023-231 z 25. apríla 2023 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/157/2023 z 29. apríla 2024 takto

rozhodol:

1. V časti proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/157/2023 z 29. apríla 2024 ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
2. V časti proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/24/2023-231 z 25. apríla 2023 ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na nedotknuteľnosť súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ochranu pred ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, slobodu pohybu podľa čl. 23 ods. 1 ústavy, súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a verejné prerokovanie veci za jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie a verejné prerokovanie jej záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru rozhodnutiami všeobecných súdov o neodkladnom opatrení, ktoré žiada zrušiť.

II.

2. Okresný súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sťažovateľke uložil, aby nekontaktovala žalobcov (matku a jej maloletého syna) a aby sa k nim nepribližovala

na vzdialenosť menšiu ako 50 metrov. Žalobcovia v návrhu uviedli, že sťažovateľka pôsobí v občianskom združení a na žiadosť otca mu napomáha a podporuje ho v násilnom preberaní maloletého. Tvrdili, že majú obavu o svoje psychické zdravie, keďže incidenty so sťažovateľkou pokračujú, stupňujú sa a sú nepredvídateľné. K poslednému incidentu došlo v centre pre deti a rodiny, kde sťažovateľka pred maloletým matku dehonestovala, vstupovala do výkonu výchovného opatrenia, aj keď nebola jeho účastníkom, a priestory centra opustila až na upozornenie, na ktoré reagovala hlučným výsmechom.

3. Okresný súd vychádzal z toho, že pred začatím konania môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, a strane možno uložiť, aby nekontaktovala osobu, ktorej integrita môže byť takým konaním ohrozená, a aby sa k takejto osobe nepribližovala. Okresný súd zdôraznil, že pred vydaním neodkladného opatrenia nezisťuje všetky skutočnosti potrebné pre konečné rozhodnutie. Obmedzuje sa len na osvedčenie najzakladanejších skutočností, aby mohol posúdiť, či je na ochranu porušeného alebo ohrozeného práva potrebné vydanie neodkladného opatrenia. Okresný súd považoval listinami, najmä vyjadrením centra pre deti a rodiny za osvedčené tvrdenia žalobcov, teda nutnosť bezodkladne upraviť pomery medzi stranami. Konštatoval, že nariadením neodkladného opatrenia nedôjde k obmedzeniu práv sťažovateľky, keďže sťažovateľka k žalobcom žiadne práva nemá a nie je účastníkom realizácie styku otca s maloletým. Podľa okresného súdu správanie sťažovateľky neprispieva k zlepšeniu realizácie styku otca s maloletým. Skôr týmto správaním dochádza k psychickým následkom na strane žalobcov, ktorí ho vnímajú ako zásah do integrity, čo odôvodňuje vyhovie ich návrhu. Vzhľadom na plný úspech okresný súd žalobcom priznal proti sťažovateľke náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože ich neodkázal na podanie žaloby vo veci samej.

4. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľka odvolala. Namietla nepravdivosť a neosvedčenie tvrdení o podieľaní sa na násilnom preberaní maloletého a incidente z centra pre deti a rodiny. Uviedla, že na tento incident reagovala priloženým podnetom adresovaným predsedníčke okresného súdu, v ktorom uviedla, že s maloletým sa musí niečo vážne diať, keď je v starostlivosti matky, matka nedokáže maloletého usmerniť a dať mu rúzne pokyny, správanie matky je skrytým príznakom manipulácie maloletého. K incidentu v centre pre deti a rodiny uviedla, že matke sa nepáčilo, že sa s ňou sťažovateľka rozpráva, matka nechcela prijať sťažovateľkou ponúkanú pomoc, a preto sťažovateľka použila zásah krízovej intervencie, aby si matka mohla vybiť hnev. Sťažovateľka opísala svoj vzťah k maloletému, pri preberaní ktorého sa zúčastňuje už šesť rokov, nedostatky vo výchove a starostlivosti matky o maloletého, snahu matky zabrániť otcovi v styku s maloletým patologickou kontrolou nad maloletým a skúsenosti s pomocou deťom a rodičom.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením krajský súd uznesenie o nariadenom neodkladnom opatrení v prospech matky potvrdil, no zrušil ho v časti o neodkladnom opatrení v prospech maloletého, o ktorom bude musieť okresný súd znovu rozhodnúť po ustanovení a vyjadrení kolízneho opatrovníka, keďže maloletý bol v rozpore so zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) zastúpený matkou. Konštatoval, že matka dostatočne osvedčila konflikty medzi ňou a sťažovateľkou pri realizácii styku otca s maloletým, na ktorom sa sťažovateľka zúčastňuje na žiadosť otca bez súhlasu matky. Tieto konflikty boli osvedčené aj v konaní o výkon rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým. Sama sťažovateľka tieto konflikty potvrdila podnetom, v ktorom uviedla, že pri incidente v centre pre deti a rodiny konfrontovala matku tak, aby si mohla vybiť

hnev. Zo správy centra pre deti a rodiny vyplynulo, že sťažovateľka sa matke vyhrážala stratou starostlivosti o maloletého, že maloletého si do starostlivosti nechá zveriť sťažovateľka, keďže len ona dokáže zabezpečiť potreby maloletého. K spochybneniu pravdivosti tejto správy sťažovateľkou poukazom na odpoveď centra na žiadosť občianskeho združenia krajský súd uviedol, že sťažovateľka túto odpoveď sprostredkovala len výňatkami vo svojom vyjadrení, no ani len z týchto výňatkov nevyplýva, že by centrum správu korigovalo v prospech sťažovateľky. Krajský súd konštatoval, že konflikty môžu zasahovať do integrity matky a narúšať pokojný výkon jej rodičovských práv.

6. Krajský súd konštatoval, že okresný súd neuložil žalobkyni povinnosť podať žalobu vo veci samej podľa § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), avšak ani sťažovateľku nepoučil o možnosti podať žalobu vo veci samej podľa § 337 ods. 1 CSP. Preto druhým výrokom sťažovateľku poučil, že proti matke môže podať žalobu vo veci samej, ktorou sa bude domáhať náhrady škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Okrem toho poukázal na to, že sťažovateľka môže podľa § 334 CSP žiadať o zrušenie neodkladného opatrenia, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

7. Proti výrokom uznesenia krajského súdu o potvrdení neodkladného opatrenia v prospech matky a poučení o možnosti podať žalobu podala sťažovateľka z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie. Namietla nedostatočné odôvodnenie zákazu priblíženia sa. Namietla, že súdy nevykonali test proporcionality, neuviedli konkrétne konanie sťažovateľky zasahujúce do integrity matky a čím bolo preukázané, neoverili si pravdivosť správy centra pre deti a rodiny, hoci ju účinne poprela. Namietla, že súdy rozhodli bez nariadenia pojednávania a vykonania dôkazov. Z toho sťažovateľka vyvodila porušenie práv na verejné prerokovanie veci, vyjadriť sa k dôkazom a tvrdeniam, porušenie princípov rovnosti strán a kontradiktórnosti konania. Sťažovateľka uviedla, že je neadekvátne, aby nehoda rodičov o tom, či môže byť prítomná pri preberaní maloletého, bola riešená zásahom do jej základných slobôd. Túto nehodu mala matka riešiť návrhom podľa § 35 zákona o rodine.

8. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol. Námietky sťažovateľky považoval za nedôvodné. Vychádzal z toho, že cieľom neodkladného opatrenia, o ktorom sa rozhoduje v krátkej 30-dňovej lehote bez výsluchu a vyjadrení strán a bez dokazovania, je poskytnúť rýchlu ochranu porušeným alebo ohrozeným právam. Preto sa vychádza nie z preukázaných, ale osvedčených skutočností a na konanie o neodkladnom opatrení nemožno použiť všetky zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti strán. K námietke o nenariadení pojednávania uviedol, že ide len o možnosť, no vo veci sťažovateľky neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti odôvodňujúce potrebu ho nariadiť. K námietke o nedostatočnom odôvodnení uviedol, že krajský súd potvrdzujúci výrok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnil. Najvyšší súd uviedol, že zdanlivo znevýhodňujúce postavenie sťažovateľky, proti ktorej bolo nariadené neodkladné opatrenie, nie je porušením práva na spravodlivý proces, keďže sťažovateľka môže podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia a rovnako sa môže domáhať náhrady škody alebo inej ujmy, o čom bola poučená.

III.

9. Sťažovateľka namieta nedostatočné odôvodnenia uznesení krajského a najvyššieho súdu, keďže v nich nie sú uvedené konkrétne dôvody, ktoré boli podkladom pre nariadenie neodkladného

opatrenia. Sťažovateľka tak nevie, čo má zmeniť vo svojom konaní, aby mohla žiadať zrušenie neodkladného opatrenia. Namieta, že súdy zákaz priblíženia vyvodili len z jedinej listiny, správy centra pre deti a rodiny, ktorej pravdivosť si neoverili. Sťažovateľka namieta nevykonanie testu proporcionality, v rámci ktorého boli súdy povinné odôvodniť, ktoré práva treba chrániť vo väčšej miere, a, naopak, ktoré môžu byť nariadením neodkladného opatrenia potlačené. Sťažovateľka namieta, že hoci krajský súd považoval za osvedčené konflikty medzi ňou a matkou, tak nezisťoval, kto tieto konflikty zapríčinil. Sťažovateľka namieta, že súdy matke neuložili povinnosť podať žalobu vo veci samej podľa § 336 ods. 1 CSP, keďže z odôvodnení nevyplýva, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov. Ak súdy v skrátanom konaní bez dokazovania nariadili neodkladné opatrenie, mohli tak urobiť jedine s uložením povinnosti podať žalobu vo veci samej a v riadnom konaní overiť tvrdenia matky. Sťažovateľka namieta, že súdy vo výroku, ktorým ju poučili o možnosti podať žalobu vo veci samej, nevymedzili jej predmet.

10. Matka (zúčastnená osoba) sa k ústavnej sťažnosti nevyjadřila. Krajský súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. V odôvodnení uviedol skutočnosti odôvodňujúce potrebu nariadiť neodkladné opatrenia a to, z ktorých dôkazov boli osvedčené. Krajský súd nepovažoval za nevyhnutné, aby matka podala žalobu, keď neodkladným opatrením bolo možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov. Preto sťažovateľku poučil o možnosti podať žalobu, no bez toho, aby poučenie zachádzalo do právneho poradenstva vymedzením žalobného návrhu. Najvyšší súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

11. K vyjadreniam súdov sťažovateľka uviedla, že z rozhodnutí nie je zistiteľné konkrétne konanie odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľka tvrdí, že neodkladné opatrenie malo byť vydané len na nevyhnutný čas, teda pod hrozbou jeho zániku mali matke uložiť povinnosť podať žalobu. Ak súdy neodkladné opatrenia nariadili bez časového obmedzenia, teda mali záujem upraviť pomery medzi stranami natrvalo, mali nariadiť pojednávanie a vykonať dokazovanie. Konštatácie súdov, že pre krátkosť času na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nemožno spoľahlivo zisťovať skutkový stav, vyvracajú možnosť nariadiť neodkladné opatrenie bez časového obmedzenia. Súdy svojím postupom zasiahli do práv sťažovateľky na neurčitú dobu, a to bez riadneho skúmania veci.

IV.

12. Podstatou sťažnostnej argumentácie sú dve námietky bez rozlíšenia, proti ktorému uzneseniu smerujú. Prvou je námietka nedostatočného odôvodnenia uznesení v časti osvedčenia predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia, teda nevedenia a neosvedčenia konania, ktorým mala sťažovateľka zasiahnuť do integrity matky. Druhou je námietka týkajúca sa nesprávneho postupu súdov, keď bez odôvodnenia záveru, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, neuložili matke povinnosť podať žalobu vo veci samej a nedostatočne vymedzili predmet konania vo veci samej vo výroku, ktorým sťažovateľku poučili o možnosti podať žalobu vo veci samej.

13. V rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť prípustná v časti námietky nedostatočného odôvodnenia, keďže túto námietku sťažovateľka v dovolaní uplatnila, no nie je dôvodná. V časti námietky o nesprávnom postupe súdov je ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu neprípustná. Túto námietku sťažovateľka mohla uplatniť v dovolaní ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (5Cdo/135/2017, 6Cdo/22/2019), no neurobila tak.

V tejto časti tak nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej zákon priznáva na ochranu jej základných práv. Ústavnej sťažnosti tak v rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu nebolo vyhovené.

14. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, formalistická a aby bola čo najustálenejšia (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Predmetom prieskumu najvyššieho súdu bolo rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia. K tomu treba uviesť, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým zákonný podklad, nemôže byť prejavom svojvôle, musí byť primeraným spôsobom odôvodnené a musí byť prosté procesného excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

15. Záver najvyššieho súdu o dostatočnom odôvodnení uznesenia krajského súdu nie je mylný. Z odôvodnenia krajského súdu je zrejmé, čo bolo dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia a z akých listín považoval za osvedčenú potrebu chrániť integritu matky pred prítomnosťou sťažovateľky. Nedôvodný je argument sťažovateľky, že z odôvodnení nevie identifikovať dôvody, ktoré majú pominúť, aby mohla žiadať o zrušenie neodkladného opatrenia. Ku konfliktom medzi sťažovateľkou a matkou dochádzalo pri výkone styku otca s maloletým, ktorému bola uložená povinnosť zabezpečiť neprítomnosť sťažovateľky pri výkone tohto práva a pri preberaní a odovzdávaní maloletého (zistené z konania sp. zn. I. ÚS 565/2025). Pri splnení tejto povinnosti zo strany otca za súčasného rešpektovania zákazu uloženého sťažovateľke namietaným uznesením krajského súdu možno dôvodit' odpadnutie dôvodov na nariadenie zákazu sťažovateľke nekontaktovať a nepribližovať sa k matke.

16. Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou, že súdy zákaz priblíženia vyvodili len zo správy centra pre deti a rodiny, ktorej pravdivosť si neoverili. Krajský súd vychádzal aj z vlastných poznatkov z odvolacieho konania o výkon rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým, hoci ich v odôvodnení podrobne neuviedol. To možno akceptovať, keďže tieto skutočnosti matka opísala v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol sťažovateľke doručený. Tiež preto, že sťažovateľka odvolacou argumentáciou a priloženým podnetom potvrdila existenciu konfliktov s matkou. Z tohto podnetu sú zrejmé výhrady sťažovateľky proti spôsobu starostlivosti matky o maloletého. K tomu treba uviesť, že ak chcela sťažovateľka osvedčiť opak vyjadrenia centra, tak mala predložiť celé znenie odpovede centra na žiadosť občianskeho združenia, nie len výňatky tak, ako to konštatoval krajský súd. Sama sťažovateľka sťažnostnou argumentáciou nespochybňuje existenciu konfliktov, keď namieta len to, že súdy nezisťovali, kto ich zapríčinil. K tomu treba uviesť, že podstatné nie je, kto konflikty zapríčinil, ale to, že existovali a na strane matky dosiahli intenzitu, ktorú osvedčila ako zásah do jej integrity z dôvodu narušenia výkonu jej rodičovských práv.

17. Nedôvodný je argument sťažovateľky o nevykonaní testu proporcionality. Súdy tento test vykonali, hoci ho tak výslovne nepomenovali. Vychádzali pritom z toho, že ku konfliktom medzi sťažovateľkou a matkou dochádza len pri preberaní a odovzdávaní maloletého medzi rodičmi. Porovnávali právo matky na ochranu súkromia a rodinného života s prihliadnutím na to, že má

k maloletému rodičovské práva a právo na slobodu pohybu sťažovateľky, ktorá k maloletému nemá žiadne práva a nie je jeho príbuznou. Z toho vyvodili udržateľný záver, že vyššiu mieru ochrany treba priznať právu matky, hoci sa konanie o nariadenie neodkladného opatrenia medzi matkou a sťažovateľkou netýkalo priamo výkonu rodičovských práv, bolo osvedčené, že sťažovateľka do práva matky na integritu zasahuje výlučne pri výkone jej rodičovských práv. K tomu treba uviesť, že sťažovateľka netvrdila a ani netvrdí, že by ju zákaz približovať sa k matke neprimerane obmedzoval v jej bežnom živote. Z toho možno vyvodiť, že sťažovateľka s matkou inde ako pri preberaní a odovzdávaní maloletého medzi rodičmi neprichádza do styku.

18. V rozsahu proti uzneseniu krajského súdu je ústavná sťažnosť podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná, a preto bola v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. V časti námietky o nedostatočnom odôvodnení je tomu tak preto, lebo s touto v dovolaní uplatnenou námietkou sa najvyšší súd vysporiadal, a preto sa v tejto časti ústavná sťažnosť týka veci, o ktorej bol príslušný rozhodnúť najvyšší súd. V časti námietky o nesprávnom postupe súdov je tomu tak preto, lebo sťažovateľka túto námietku, hoci mohla, neuplatnila či už v odvolaní, alebo následne v dovolaní z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej zákon priznáva na ochranu základných práv.

19. Na okraj možno uviesť, že sťažovateľkou na škodu veci v konaní pred všeobecnými súdmi neidentifikovaná nesprávnosť postupov okresného a krajského súdu spočívala v nezohľadnení toho, že išlo o neodkladné opatrenie, po nariadení ktorého malo začať konanie vo veci samej, ktorým vo vzťahu k matke malo byť konanie o ochranu osobnosti a vo vzťahu k maloletému konanie o nezhode rodičov v starostlivosti o maloletého. Pochybenie okresného súdu, ktorý rezignoval na odôvodnenie, prečo matke neuložil povinnosť podať žalobu vo veci samej, a ani sťažovateľku nepoučil o možnosti podať žalobu vo veci samej, sa snažil napraviť krajský súd poučením sťažovateľky o možnosti podať žalobu vo veci samej, predmet ktorej vymedzil ako nárok na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. No rovnako ako okresný súd bez odôvodnenia, v čom vzhliadol predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi matkou a sťažovateľkou. Len totožnosť výrokov neodkladného opatrenia a rozhodnutia vo veci samej neodôvodňuje to, že neodkladné opatrenie konzumuje vec samú. To viedlo krajský súd k nerozumnému poučeniu sťažovateľky, že môže podať žalobu vo veci samej, ktorou sa bude domáhať nároku na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej neodkladným opatrením. § 337 ods. 2 CSP stanovenú možnosť v konaní vo veci samej uplatniť aj nároky na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia treba vykladať tak, že tieto nároky možno uplatniť aj v rámci konania vo veci samej, hoci to vo výroku o poučení o možnosti podať žalobu vo veci samej nebolo uvedené. Nie tak, že vecou samou v zmysle § 337 CSP má byť len tento nárok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Robert Šorl
predseda senátu